

Wegen naar eenheid

Er worden op aarde vele religies beleden en binnen iedere godsdienst zijn weer verschillende religieuze stromingen van elkaar te onderscheiden. Af en toe lijkt het zelfs er op dat er net zoveel religies zijn als dat er gelovigen zijn.

Is er ook nog een gemeenschappelijke noemer in te ontdekken naast alle meteen in het oog springende en subtielere verschillen?

Kan ik erkennen dat in een andere godsdienst dan ik zelf aanhang waarheid schuilt zonder mijn eigen godsdienst te relativieren? In de theologie is dit meerdere keren ontkend. Erkennen dat een andere godsdienst ook waarheid in zich heeft betekent in de theologie automatisch het niet langer verabsoluteren van de eigen waarheid. Logisch gedacht is dit correct. Een andere vraag is: Is dat erg?

Is het wel zo dat alle gebruiken, tradities, uitspraken, symbolen, liturgieën, woorden uit mijn eigen religie voor de volle honderd procent waar zijn? Wanneer ik dit consequent doordenk, dan zou niets aan mijn religie mogen veranderen en zou mijn religie ook in de tijd - in de loop van eeuwen - nooit mogen veranderen of zich zelfs maar aanpassen aan een veranderende tijd. Ik zie echter dat er geen één religie is, die zich niet op de één of andere wijze ontwikkelt en verandert. Het lijkt mij daarom niet zinnig om te blijven vasthouden dat mijn religie in al zijn aspecten honderd procent waarheid is. Want wanneer dat al het geval zou zijn, dan kan 'mijn religie' van een eeuw geleden dus niet waar geweest zijn, want de afgelopen honderd jaar is mijn religie van inhoud en geloof veranderd: er zijn gebruiken afgeschaft, andere tradities en symbolen zijn nieuw ingevoerd, er zijn nieuwe woorden gesproken, etc. etc. Mijn religie kan alleen al geen absolute grootheid zijn, omdat zij onderhevig is aan veranderingen.

Een religie verwijst als het goed is echter niet naar zichzelf, maar naar een werkelijkheid achter haar woorden en voorstellingen. Religies zijn er vele, maar de werkelijkheid waarnaar de verschillende godsdiensten met hun woorden en voorstellingen verwijzen is één.

De eenheid van de verschillende godsdiensten kunnen we dus niet vinden in hun uitspraken, hun dogma's, liturgieën of symbolen, maar vinden we achter de uitspraken, dogma's, liturgieën en symbolen. Het goddelijke overstijgt de religie, want het Al gaat boven alle woorden, symbolen en beelden uit. God is meer dan een religie verwoordt en uitbeeldt, meer dan verwoordt en uitgebeeld kan worden.

Het goddelijke is niet uit te denken. De oude kerkvader Augustinus schreef al in de vijfde eeuw dat wie God meent te begrijpen, God niet gevonden heeft.

Het goddelijke is niet te vatten binnen de dimensies van het materiële en denkbare universum, want dit Al overstijgt lengte, breedte, hoogte, tijd en geest.

Het is niet alleen niet erg als ik mijn eigen religie niet kan verabsoluteren tot de enige en juiste waarheid, het is zelfs positief en groeizaam, want alleen door mijn eigen standpunten niet te verabsoluteren, blijf ik openstaan voor anderen, voor andere visies en voor de rijkdom die ik elders kan vinden.

Iedere godsdienst wil iets van deze alles overstijgende werkelijkheid ervaarbaar maken en hanteert daartoe woorden, symbolen en gebruiken. Maar de godsdienst zelf is niet god.

De hedendaagse mysticus Willigis Jäger vergelijkt een godsdienst met een landkaart. Een landkaart kan de weg wijzen door het landschap, maar is niet het landschap zelf.

Een mysticus uit voorbije eeuwen, mr Eckhart, schreef: 'Weet dat alles wat in woorden kan worden gevat en de mensen in beelden kan worden getoond niet meer is dan een middel...'

Het goddelijke is voor mij zowel te vinden achter de kracht van de universa als in het kleinste kwantumdeeltje. Tegelijk zetelt het Al ook in mijn bewustzijn waar deze voelbaar en ervaarbaar kan worden. God is een mogelijkheid die ik geboren kan doen worden.

God kan ik als mens niet denken, omdat de Ene meer is dan mijn denken kan omvatten, maar paradoxaal genoeg voor mijn verstand kan ik als mens God wel ervaren. Dat gebeurt wanneer ik mij bewust open voor de alomvattende eenheid van al dat er is. Als mens ben ik in staat om God één van de miljarden gestalten te geven wanneer ik leef vanuit liefdevolle en meedogende eenheid.

Er zijn vele pelgrimswegen naar God. Al deze verschillende wegen hebben echter een gemeenschappelijke noemer en dat is 'bewuste aandacht'. Dat is de weg van God.

Als je op weg gaat om God te vinden, zul je kunnen ontdekken dat je niet alleen de zoekende, maar tegelijk ook de gezochte bent, want aarde, God en mens..... zij zijn Eén, ervaarbaar voor wie met aandacht leeft.

Roeland Wijkhuizen, Oktober 2007